

Ársskýrsla 2013

HRAFNSEYRI

Janúar: Árið 2013 byrjaði með miklu óveðri sem gekk yfir landið með tilheyrandi snjókomu, brotnum rafmagnsstaurum og rafmagnsleysi á Vestfjörðum. Haft var samband við Mjókárvirkjun strax á nýársdag sem hleypti rafmagni á Hrafnseyri eftir að það hafði farið af í óveðrinu.

Staðarhaldari tók þátt í vetrarnámskeiði Sumarháskóla Norðurlanda í Kaupmannahöfn 18. – 20. janúar, en skólinn verður með sumarnámskeið sitt á Sauðárkróki næsta sumar. Unnið var að styrkumsóknum til Menningarráðs Vestfjarða fyrir fyrirhugaða ráðstefnu á staðnum. Einnig var sótt um verkefnisstyrki til Nordplus og Norsk-Íslandsk kultursamarbeid vegna samstarfsverkefnis við söfn og grunn- og framhaldsskóla á Vestfjörðum og á Norðurlöndum. Samband var haft við söfn og skóla í Danmörku og Noregi, auk þess sem fundir voru haldnir með kennurum og skólastjórnendum Menntaskólans á Ísafirði og grunnskólanna á Ísafirði, Þingeyri og Bíldudal/Patreksfirði. Umsóknarfrestur var í febrúarlok, sem reyndist of stuttur tími til undirbúnings fyrir söfn og skóla í Danmörku og Noregi. Vegna þessa fékkst ekki styrkur til verkefnisins 2013, en ætlunin er að sækja aftur um styrk til svipaðs verkefnis á næsta ári.

Fyrsti fundur **Leshópsins um Sögu Hrafn Sveinbjarnarsonar** var haldinn á Ísafirði 5. febrúar og var hann síðan haldin einu sinni á viku fram í lok apríl. 6 - 9 manns sóttu fundi leshópsins að staðaldri þennan tíma.

Hlýindakafli gerði í marsmánuði svo fært varð á Hrafnseyri. Í ljós kom að lítill rafstraumur var til safnhússins og því farið að kólna nokkuð í safninu og húsinu öllu. Haft var samband við Orkubúið og kom í ljós bilun utan spennustöðvar innan við Hrafnseyri, en það hafði ekki

komið fram á mælum Mjólkárvirkjunar og vissu menn því ekki um þessa bilun fyrr en staðarhaldari kom á staðinn.

Samband var haft við fjóra grunnskóla á Austfjörðum og nemendum í 6. bekk boðið að teikna myndir af Jóni Sigurðssyni, sem yrðu almenningi til sýnis á Hrafnseyri yfir sumarið. Grunnskóli Fáskrúðsfjarðar sendi myndir nemenda sinna sem hafðar voru til sýnis í burstabænum yfir sumarið.

Um vorið var unnið að ýmsum undirbúningi fyrir sumarið, og má þar nefna breytingu á dagskrá 17. júní hátíðarhaldanna á staðnum, undirbúningi að námskeiði í samvinnu við IT Háskólann í Kaupmannahöfn, gerð tilkynning/auglýsing um sumarnámskeið í safnfræðslu og hún send í alla grunn- og framhaldsskóla landsins. Jafnframt var unnið að ýmis konar bréfaskriftum til umsækjenda og annarra, auk þess sem nýr starfskraftur var ráðinn til að sjá um kaffiveitingar í burstabænum 15. júní – 10. ágúst. Hún heitir Jónína Eyja Þórðardóttir og er búsett á Þórustöðum í Önundarfirði.

Í apríl, þegar fært varð yfir Hrafnseyrarheiði í skamma stund var sett stærra öryggi í töflu Securitas, vegna þess að í hvert sinn sem rafmagni er hleypt á staðinn eftir rafmagnsleysi hefur spennan reynst það mikið að öryggið fyrir Securitas töfluna hefur slegið út aftur. Taflan og þar með Securitas komast þess vegna ekki í samband fyrr en öryggið er slegið inn aftur af handafli.

Farið var á fyrirlestur í Reykjavík sem kallaðist „Apps and Affects in Museum Communication“ og fjallaði að nokkru leyti um „The Affective Turn“ innan félagsvísindanna, sem staðarhaldari hefur verið að kynna sér (m.a. á námskeiði Nordisk Sommeruniversitet í Kaupmannahöfn í janúar síðastliðinn). Nemenda á Þjóðfræðibraut Háskóla Íslands var veitt ýmisleg aðstoð við fyrirhugaða vettvangsrannsókn hennar á Vestfjörðum í sumar, auk þess sem fundir voru haldnir með nokkrum nemendum í Haf- og strandveiðistjórnun við Háskólasetur Vestfjarða að beiðni þeirra vegna fyrirhugaðra rannsókna þeirra við skólann. Þá var stofnuð Facebook-síða fyrir safn Jóns Sigurðssonar þann 22. apríl.

Ráðuneytið fór fram á að sumarstarfið yrði skipulagt með þeim hætti að safnvörður inni framvegis eingöngu dagvinnu á virkum dögum, en staðarhaldari alla eftirvinnu eftir lokun safns og á helgum (þar með talið kaffi- og matartíma). Opnunartíma safns var þess vegna breytt úr kl. 10 – 19 í kl. 11 – 18 alla daga, svo ekki kæmi til eftirvinnu safnvarðar.

Um miðjan maí var Hrafnseyrarheiðin orðin snjólaus að mestu og laugardaginn 18. maí fluttist staðarhaldari á Hrafnseyri til þess að undirbúa sumarið. Viðgerð á glervegg safnsins árið áður hafði ekki heppnast nægilega vel, því enn hafði lekið inn á gólf safnsins yfir veturinn. Við nánari athugun kom í ljós stór glufa á efsta hluta samskeyta glerveggsins og hússins. Viðgerðarmaður frá Þingeyri var kallaður til og kíttaði hann í glufuna. Það kemur svo væntanlega í ljós á komandi vori hvort þetta nægir.

Þann 21. maí komu fyrstu gestirnir á Hrafnseyri, og voru þeir frá Bandaríkjunum, en tveim dögum seinna kom 25 manna hópur frá Þýskalandi sérstaklega til þess að skoða safnið. Það er því ljóst að erlendir gestir koma á staðinn um leið og heiðarnar (Hrafnseyrarheiði og Dynjandisheiði) opnast.

Síðustu dagar maímánaðar fóru annars í að þrifa safn, íbúðir og burstabæ, auk þess sem nokkur girðingavinna var nauðsynleg vegna ágangs búfjár. Einnig var tekið á móti nemendum úr Grunnskóla Ísafjarðar og Grunnskólanum á Flateyri, og 28. – 30. maí kom 30 manna hópur frá fimm löndum á námskeið sem haldið var á staðnum undir handleiðslu Margrétar Hallmundsdóttur fornleifafræðings hjá Náttúrustofu Vestfjarða. Margrét er í forsvari fyrir sam-evrópsk verkefni **“Fostering Adult Learner Empowerment through Storytelling and Folklore”** (FALESAF), þar sem fólk frá þessum fimm löndum hittist til að kynna sér menningu og sögu hvers lands fyrir sig.

- Heimasíða verkefnisins er: <http://www.falesaf.info/>, og myndbönd um dvöl þeirra hér á landi er hægt að sjá á http://www.youtube.com/watch?v=TbQa_v7-M7U

Sumarstarfsemin á Hrafnseyri

Þrátt fyrir slæmt veðurfar á vestanverðu landinu sumarið 2013 munu um 4.000 manns hafi sótt staðinn heim þessa þrjá sumarmánuði (júní, júlí, ágúst) og viku af september. Þar af komu 1.417 manns á safn Jóns Sigurðssonar.

Vorið (og reyndar sumarið líka) var einstaklega blautt og kalt. Þannig var fyrsti sláttur ekki mögulegur fyrr en 2. júní, en í venjulegu árferði er byrjað að slá á Hrafnseyri kringum 20. maí. Þrátt fyrir vélarbilanir og lélegt tíðarfar tókst að slá og hirða tún, snyrta vegkanta og aðra staði utandyra sem innan, í tæka tíð fyrir hátíðahöldin þann 17. júní.

Vegna votviðrisins þurfti hins vegar ekki að vökva þök burstabæjarins fyrr en í ágústmánuði, en það er yfirleitt eitt það fyrsta sem gert er þegar komið er á Hrafnseyri að vori, og helst það verkefni almennt út allt sumarið þangað til haustrigningarnar byrja. Vökvunin fer yfirleitt fram á kvöldin, eftir lokun safns, til þess að trufla ekki gesti staðarins.

Þrjónakvöld var haldið í lok júní mánaðar á Hrafnseyri að tilstuðlan Jónínu Eyju, veitingakonu í burstabænum.

17. júní hátíðarhöldin: Frá árinu 1980 hafa 17. júní hátíðarhöld verið haldin árlega á Hrafnseyri. Sérstök hátíðardagskrá tileinkuð deginum er haldin frá kl. 14:00 – 16:00, sem byrjar með messuhaldi í kapellunni en lýkur með kaffi og kökuveitingum gestum að kostnaðarlausu. Einnig er flutt sérstök hátíðarræða í tilefni dagsins, hljómlist, söngur og önnur skemmtiatriði. Ef veður er gott, fer dagskráin að mestu leyti fram utandyra á pallinum innan við burstabæinn. Ef veðrið býður hins vegar ekki upp á slíkt, þá fer dagskráin fram í kapellunni og er þá hátíðarkaffið drukkið í burstabænum og á kapelluloftinu. Slíkt fyrirkomulag er öllu síðra, bæði vegna þess að þá verður fólk að sitja ansi þröngt, en ekki

síður vegna þess að ólöglegt er að hafa veitingar uppi á kapelluloftinu, því þar er enginn brunaútgangur. Það bráðvantar því brunastiga á kapelluloftið.

Vorið 2010 samþykkti þáverandi Hrafnsøyarnefnd að verða við ósk Háskólaseturs Vestfjarða um að halda fyrstu útskriftarhátíð sína á Hrafnsøyri þann 17. júní. Ákveðið var að halda útskriftina á undan hinni árlegu 17. júní hátíð sem haldin er á staðnum, en einnig ákvað Háskólasetrið að útskriftarnemendur yfirgæfu staðinn í lok útskriftar, til þess að trufla ekki sjálf 17. júní hátíðhöldin sem kæmu á eftir. Nefndin tók vel í þessa ósk Háskólasetursins og taldi það vera heiður fyrir Hrafnsøyri að Háskólasetrið útskrifaði nemendur sína á staðnum. Hins vegar hefur reynt erfitt að sjá stóran hóp útskriftarnema og aðstandenda þeirra yfirgefa staðinn í upphafi 17. júní hátíðarhaldanna og því var gripið til þess ráðs nú (2013), að slá þessum tveimur hátíðum saman í eina 17. júní hátíð á Hrafnsøyri.

Hátíðarhöldin hófust með messu kl. 12:30, sem er dálítið fyrr en venjulega. Hin árlega hátíðarræða dagsins var á sínum stað í dagskránni, en útskriftarhátíð Háskólasetursins var hins vegar ekki lengur aðskilin frá 17. júní hátíðarhöldum staðarins, heldur var henni bætt inn í dagskrána, þannig að nú er dagskráin orðin ein hátíð fyrir alla gesti sem koma til Hrafnsøyrar á þjóðhátíðardaginn.

Eftir messuna var öllum boðið upp á kaffiveitingar á palli við burstabæinn eins og venja er, því veður var ágætt. Eftir að fólk hafði gætt sér á kaffi og kökum um stund, héldu hátíðahöldin þar áfram með hátíðarræðu Margrétar Hallgrímsdóttur þjóðminjavarðar. Eftir fínt tónlistaratriði, flutt af Kristnýu Pétursdóttur, Kristínju Sigurjónsdóttur og Agnesi Ósk Marzelíusardóttur, hófst útskrift nemenda Háskólaseturs Vestfjarða og Háskólans á Akureyri, þar sem Stefán B. Sigurðsson, rektor Háskólans á Akureyri, og Peter Weiss, forstöðumaður Háskólaseturs Vestfjarða, afhentu nemendum einkunnir. Það var mikið ánægjuefni að háskólaektor Háskólans á Akureyri kom á hátíðina á Hrafnsøyri til að afhenta nemendum einkunnir þennan tiltekna dag, eins og hann hefur ávallt gert frá því að Háskólasetur Vestfjarða útskrifaði sína fyrstu nemendur á staðnum. Kynnir var prófessor Guðmundur Hálfðánarson sem situr hið nýja prófessorsembætti Jóns Sigurðssonar við Háskóla Íslands.

- Það þótti sérstaklega ánægjulegt og vel viðeigandi, að fulltrúar frá bæði Háskóla Íslands og Háskólanum á Akureyri væru, auk forstöðumanns Háskólaseturs Vestfjarða, viðstaddir hin árlegu 17. júní hátíðarhöld á Hrafnsøyri.

Nokkrar ræður voru fluttar í tilefni útskriftarinnar, þar á meðal ræður fulltrúa innlendra og erlendra nemenda og kennara Háskólasetursins. Í því sambandi var sérstaklega áhugavert að heyra ræðu fulltrúa erlendu kennaranna, sem sagði að sumir nemenda síðasta árs hefðu ráðist í vinnu að námi loknu til hinna ýmsu stofnanna hjá erlendum ríkjum (t.d. hjá ríkisstjórn Kanada), sveitarfélögum og öðrum félögum og fyrirtækjum víðsvegar um heiminn. Þetta var áhugavert, því fæstir viðstaddra höfðu væntanleg áður haft fregnir af því hvað yrði um nemendurna að loknu námi þeirra við Háskólasetrið á Ísafirði.

- Hvað framkvæmdina sjálfa varðar þarf hins vegar að gæta þess í framtíðinni að segja frá helstu atriðum úr ræðum erlendu nemendanna og kennaranna á íslensku, til þess að allir gestir geti haft gagn og gaman af að hlusta á þá.

17. júní hátíðahöldin á Hrafnseyri heppnuðust sérstaklega vel í ár með þessu nýja fyrirkomulagi. Þótt þau hafi byrjað með frekar fámennri messu í kapellunni, jókst fjöldi gesta jafnt og þétt og voru um 300 gestir viðstaddir þegar hátíðarhöldin stóðu sem hæst. Það tekur fólk um og yfir klukkustund að keyra til Hrafnseyrar frá Ísafirði, Suðureyri, Bolungarvík, Súðavík, Bíldudal og Patreksfirði; eftir messuna var fólk því þegar orðið kaffiþyrst, en samt ekki um of ef miðað er við undanfarin ár, er það þurfti að bíða til kl. 15:45 til að fá veitingarnar, og voru þá margir orðnir ansi langeygðir eftir kaffinu. Í þetta skipti sat fólk áfram eftir kaffið og hlustaði á hátíðarræðu dagsins, og fylgdist með útskrift Háskólasetursins fram til loka hátíðarinnar. Þar með heppnaðist að gera hátíðina að einni viðvarandi dagskrá án þess að fólk færi af staðnum í milli atriða, eins og nokkrir gerðu þegar tvær aðskildar hátíðir - útskriftarhátíð og Þjóðhátíð - voru haldnar hver í sínu lagi.

Landamerki: Í fyrri hluta júlí óskaði fjármála- og efnahagsráðuneytið (sem fer nú með eignarhald ríkisjarða fyrir hönd stjórnarráðsins) þess að landamerkjapunktur, þar sem jarðirnar Auðkúla, Brekka og Hrafnseyri mætast uppi á Hrafnseyrarheiði, yrði staðfestur. Farið var með Hreini Þórðarsyni fyrrverandi bónda á Auðkúlu upp á Hrafnseyrarheiði og varð niðurstaða athugana sú að telja að punkturinn liggji á vatnaskilum norðurs og suðurs uppi á Hrafnseyrarheiði - á miðjum hestaveginum - sem nú er orðin að snjóbílaveg og liggur örlítið hægra megin við núverandi þjóðveg (séð frá Arnarfirði) - skömmu áður en komið er efst upp á heiðina rétt áður en hestavegurinn/ snjóbílavegurinn byrjar að halla til norðurs.

Yfirleitt eykst fjöldi gesta á Hrafnseyri yfir verslunarmannahelgina, en það gerðist ekki í sumar. Samt sem áður var mikið um gestagang í ágúst mánuði vegna þess að tvö af fjórum námskeiðum sumarsins voru haldin í þeim mánuði, auk ráðstefnunnar sem haldin var um Hrafn Sveinbjarnarson.

Sumarháskólinn á Hrafnseyri

Ráðstefnur og námskeið: Aldrei hafa verið haldnar jafnmargar ráðstefnur og námskeið á vegum Sumarháskólans á Hrafnseyri eins og sumarið 2013, en þá voru tvær ráðstefnur haldnar á staðnum og þrjú af fjórum námskeiðum skólans, en seinni ráðstefnan um Hrafn Sveinbjarnarson og síðasta námskeið sumarháskólans vorur haldin í október í Reykjavík.

Ráðstefnur: Undanfarin ár hefur Hrafnseyri unnið við að undirbúa sérstaka dagskrá um Hrafn Sveinbjarnarson, til að minnst þess að 800 ár eru liðin frá því að hann var tekinn af lífi á Hrafnseyri. Stofnuð var sérstök framkvæmdarnefnd til að skipuleggja hátíðardagskrá um Hrafn og sátu í nefndinni auk staðarhaldara, þau Sigurður Guðmundsson, fyrir hönd Heilbrigðisvisindasviðs Háskóla Íslands, Vilhelmina Haraldsdóttir, fyrir hönd Félags

áhugamanna um sögu læknisfræðinnar, Torfi H. Tulinius, fyrir hönd Vestfirðir á Miðöldum og Guðrún Nordal, fyrir hönd Stofnun Árna Magnússonar.

Einnig var settur á stofn **leshópur** á norðanverðum Vestfjörðum, eins og áður er getið, til að lesa og ræða „Sögu Hrafns Sveinbjarnarsonar hina sérstöku“, og hittist hópurinn í Fræðslumiðstöð Vestfjarða á Ísafirði einu sinni í viku seinni part vetrar og fram á vor. Síðast en ekki síst ber að nefna **Ferðafélag Ísafjarðar**, sem efndi til göngu daganna 22. – 24. ágúst þar sem **gengið var í fótspor vígamanna Hrafns** frá Vatnsfirði í Ísafjarðardjúpi til Hrafnseyrar, undir fararstjórn Barða Ingibjartssonar (sjá frekari heimild um þessa gönguferð: <http://www.bb.is/?PageID=26&NewsID=183109>).

Þann 24. ágúst fór svo fram hátiðardagskrá á Hrafnseyri til minningar um Hrafn Sveinbjarnarson, sem kölluð var „**Hrafn Sveinbjarnarson – höfðingi, pílgrímur og læknir**“. Því miður lá þétt þoka yfir öllum Vestfjörðum þennan dag sem hamlaði flugi frá Reykjavík til Ísafjarðar og Bíldudals, þannig að 4 fyrirlesarar á ráðstefnunni komust ekki til Hrafnseyrar. Ráðstefnan var engu að síður haldin, því um 80 manns voru mættir á staðinn, þegar flest var, til að hlusta á þá fyrirlestra sem unnt reyndist að flytja.

Helstu atriði dagskrárinnar voru þannig að brot úr kvikmynd Erlends Sveinssonar, Draumurinn um Veginn, var sýnd í Hrafnseyrarkapellu og Margrét Hallmundsdóttir fornleifafræðingur sagði í stuttu máli frá þeim uppgreftri á Hrafnseyri, sem hún og nemendur hennar standa að um þessar mundir. Torfi H. Tulinius hélt fyrirlestur sinn um Hrafn Sveinbjarnarson og Sigurður Pétursson sagnfræðingur, kynnir ráðstefnunnar, flutti stuttan sögupátt um Vestfirði, og loks sagði Valdimar J. Halldórsson stuttlega frá sögu Hrafnseyrar og núverandi húsakynnum á staðnum. Óttar Guðmundsson og hljómsveitin Diabolus in Medica luku svo dagskránni með glæsibrag, en hljómsveitina skipa auk Óttars, þau Jóhanna V. Þórhallsdóttir, Aðalheiður Þorsteinsdóttir, Páll Torfi Öndarson og Jón Sigurpálsson.

Dagskráin var svo endurtekin **5. október** í Þjóðminjasafni Íslands í Reykjavík og þeir fjórir fyrirlesarar, sem ekki komust til Hrafnseyrar þann 24. ágúst, þau Guðrún Nordal, Ásdís Egilsdóttir, Eiríkur Jónsson og Jón Jóhannes Jónsson, gátu þá haldið sína fyrirlestra ásamt þeim Torfa H. Tuliniusi, Óttari Guðmundssyni og Diabolus in Medica. Hægt verður að lesa nokkra af þessum fyrirlesturum á heimasíðu Hrafnseyrar innan tíðar.

Ráðstefnan „**Í byrjun tveggja alda - hugsjónir aldamótakynslóðarinnar bornar saman við samtímann og þá framtíðarsýn sem við okkur blasir**“ sem haldin var á Hrafnseyri og Ísafirði dagana 6. og 7. september fjallaði um hvar við stöndum í dag og hvert stefni hér á landi í umhverfis- og samfélagsþróuninni, og hvað við getum lært af aldamótakynslóð 20. aldar. Ráðstefnan var haldin af Stofnun Rögnvaldar Ólafssonar, en Hrafnseyri er einn stofnandi hennar og meðlimur í stjórn þetta árið.

Námskeið: Í lok maí tók Hrafnseyri þátt í alþjóðlegu menningarverkefni sem kallaðist "**Fostering Adult Learner Empowerment through Storytelling and Folklore**" (FALESAP), en verkefnið byggist á því að deila og miðla þekkingu á þjóðsögum og þjóðsagnahefð milli landa.

30 manna hópur frá Íslandi, Búlgaríu, Írlandi, Englandi og Þýskalandi dvaldist hér á Hrafnseyri í þrjá daga og hlustaði á og kynnti sér íslenskan kvæðasöng, sögu staðarins og fleiri sögur úr héraðinu auk Íslendingasagna almennt. Verkefnið, sem unnið var í samstarfi við Náttúrustofu Vestfjarða í Bolungarvík, var undir stjórn Margrétar Hallmundsdóttur fornleifafræðings.

Annað námskeiðið var haldið 30. ágúst - 1. september og kallaðist „**Sumarháskóli í safnfræðslu – söfn og umhverfi sem námsvettvangur**“. Þátttakendur voru 11 og komu hvaðanæva að af landinu. Þetta námskeið hefur nú verið haldið undanfarin þrjú sumur og er því orðinn fastur liður í Sumarháskóla Hrafnseyrar. Námskeiðið hefur frá upphafi verið haldið í samstarfi við námsbraut í Safnafræðum og Rannsóknarsetur í Safnafræðum við Háskóla Íslands, undir stjórn Sigurjóns B. Hafsteinssonar PhD, dósentis í safnafræðum við félagsvísindasviðs Háskóla Íslands. Hann hefur haft veg og vanda af námskeiðinu ásamt fjórum öðrum kennurum, þeim Ölmu Dís Kristinsdóttur, Bergsveini Þórssyni, Sigurlaugi Ingólfssyni, Þóru Sigurbjörnsdóttur og prófessor Guðmundi Hálfðánarsyni.

Þriðja námskeiðið, sem nefndist „**Vettvangsskóli í fornleifafræði á Hrafnseyri**“ var haldið 11. ágúst - 6. sept. í samstarfi við Fornleifadeild Náttúrustofu Vestfjarða undir stjórn Margrétar Hallmundsdóttur fornleifafræðings. Vettvangsskólinn hefur starfað á Hrafnseyri undanfarin tvö ár með um 8-10 nemendum árlega frá hinum ýmsu háskólum í Bretlandi og Skotlandi. Við uppgröft skólanema fundust minjar skála, tveggja jarðhýsa og tveggja smiðja, auk kirkju og kirkjugarðs frá fyrri hluta 11. aldar og óvenju breiðs garðs eða veggjar.

Fjórða námskeiðið var haldið í Reykjavík þann 24. - 26. október. Það kallaðist „**Alien Energy Storytelling Workshop**“, og var samstarfsverkefni Hrafnseyrar og verkefnis við IT Háskólans í Kaupmannahöfn, sem kallast Alien Energy. Social Studies of an Emergin Industry (<http://alienenergy.dk/>). Hér var um að ræða alþjóðlegt námskeið fyrir doktorsnema í félagsvísindum við IT háskólann, þ.e. nemenda sem stunda samanburðarrannsóknir á endurnýjanlegri orkuvinnslu á Íslandi (gufuafsvirkjunum), Danmörku (sjávarfallavirkjun) og Orkneyjum (sjávarfallavirkjun). Námskeiðið átti að halda á Hrafnseyri, en vegna anna nokkurra stjórnenda verkefnisins var ekki hægt að halda það fyrr en í lok október, og þá var ákveðið að halda það í Reykjavík.

Árslok

Eftir að frágangi lauk á Hrafnseyri eftir sumarstarfið var unnið að undirbúningi ýmissa verkefna næstu ára á síðustu mánuðum ársins. Í nóvember var unnið að undirbúningi ráðstefnu á Þingeyri næsta sumar um sr. Ólaf frá Söndum í Dýrafirði í samstarfi við Þórunni Sigurðardóttur sagnfræðing hjá Stofnun Árna Magnússonar. Sótt var um styrk til Orkubús Vestfjarða fyrir ráðstefnunni, en án árangurs. Ákveðið var að taka þátt í sameiginlegu markaðsátaki ferðaþjónustuaðila á sunnanverðum Vestfjörðum 2014. Einnig var lagt á ráðin um að koma upp masternámskeiði hér fyrir vestan á veturna á vegum Hrafnseyrar og Jón Sigurðssonar prófessorsembættisins. Fundur var haldinn með sendiherra Indlands um

ritgerðarsamkeppni menntaskólanema um sjálfstæðisbaráttu Íslendinga og Indverja. Sendiherrann bauðst til að senda hingað vestur frægan indverskan dansara til að sýna indverskan dans og var það vel þegið, enda tákni um hið góða samband sem komist hefur á milli Hrafneyrar og indverska sendiráðsins. Einnig var unnið að gerð nýrrar heimasíðu fyrir staðinn.

Í desember var farið í 6 daga „sumarfrí“ til Kaupmannahafnar, þótt þá hafi tækifærið einnig verið notað til að halda fund með tveim stjórnarmeðlimum Alien Energy hópsins í IT Háskólanum og Álaborgarháskóla í Kaupmannahöfn. Eftir heimkomuna vann undirritaður við heimasíðugerð, reikningshald og fleira fram að jólum.

Fjármál

Eins og fram kom í ársskýrslu síðasta árs varð breyting á stjórnsýslu málefna Hrafneyrar í upphafi árs 2012 og ber mennta- og menningarmálaráðuneyti nú ábyrgð á rekstri og fjárreiðum starfseminnar. Fjárframlag til starfseminnar var ákveðið á fjárlögum ársins 14,5 m.kr., hið sama og árið á undan. Eins og fram kom í ársskýrslu ársins 2012 varð örlítill afgangur af rekstrarkostnaði þess árs, en markmið rekstursins á árinu 2013 var að sjálfsögðu að reksturinn á þessu ári yrði innan ramma fjárveitinga og tekna, samhliða því að hefðbundnum verkefnum yrði sinnt með verðugum hætti.

Við endanlegt uppgjör ársins 2013 varð ljóst að þetta markmið hafði náðst, og að rekstur starfseminnar á Hrafneyri var innan ramma fjárveitinga og tekna á árinu. Í meðfylgjandi töflu má sjá helstu niðurstöður rekstrarþátta ársins í samanburði við sömu þætti síðustu ára:

	2009	2010	2011	2012	2013
Tekjur:					
Framlög, seldar vörur og þjónusta*	13.477.059	8.652.833	22.905.778	15.960.262	15.334.523
Gjöld:					
Safn Jóns Sigurðssonar	5.540.583	6.113.015	8.598.902	9.454.340	8.292.990
Þjóðhátíðardagur	471.235	555.430	7.220.258	732.501	584.000
Viðhaldskostnaður	460.009	1.152.307	2.083.898	595.810	894.894
Annar rekstrarkostn.	3.333.466	3.246.942	6.191.175	4.038.876	4.388.588
<u>Fjármunahreyfingar:</u>					
Tekjur / (-gjöld)	-969.139	-326.993	-236.609	0	0
<u>NIÐURSTAÐA REKSTRAR:</u>					
Hagnaður / (-Tap)	2.702.627	-2.741.854	-1.425.064	1.138.735	1.174.081

* Tekjur af aðgangseyri o.fl. voru færðar til ríkissjóðs 8.1.2014, en tilheyra rekstri ársins 2013.

Lokaorð

Eins og að framan er getið var vorið og sumarið kalt og votviðrasamt, sem átti sinn þátt í því að færri fólk kom á Safn Jóns Sigurðssonar í ár en undanfarin sumur. Engu að síður komu stórir hópar fólks til að taka þátt í ýmsum atburðum sem fram fóru á Hrafnseyri í sumar, en aldrei hafa verið haldnar eins margar ráðstefnur, námskeið og aðrir atburðir á Hrafnseyri eins og árið 2013. Þessi aukna starfsemi helgast einkum af því góða samstarfi sem Hrafnseyri hefur átt við ýmsa aðila, innan lands sem utan, og hefur byggst upp undanfarin ár og hefur verið tíundað hér að framan.

Bryddað var upp á ýmiskonar nýjungum í ár og ber þar hæst skipulag hátíðarhaldanna þann 17. júní, þegar útskrift nemenda við Háskólasetur Vestfjarða og Háskólans á Akureyri voru gerð hluti að hátíðarhöldum Hrafnseyrar.

Árið 2011 var nemendum 6. bekkjar í grunnskólum á Vestfjörðum boðið að teikna/mála myndir af Jóni Sigurðssyni og senda til sýningar á Hrafnseyri. Þetta framtak heppnaðist einstaklega vel og voru myndirnar hafðar til sýnis á Hrafnseyri þá um sumarið. Í ár var ákveðið að veita nemendum frá fleiri grunnskólum tækifæri til að senda inn myndir af Jóni til sýningar yfir sumartímann. Nemendum í fjórum grunnskólum á Austfjörðum var því boðið að senda inn myndir, og sendu nemendur í 6. bekk Grunnskóla Fáskrúðsfjarðar inn fjölmargar myndir af Jóni, sem sýndar voru á Hrafnseyri um sumarið.

Þriðja nýbreytnin sem vert er að minnast á er þátttaka Hrafnseyrar í sameiginlegu markaðsátaki ferðaþjónustuaðila í Arnarfirði. Að síðustu má nefna, að staðarhaldari hefur haft ákveðið frumkvæði að undirbúningi að stofnun námsbrautar um byggðapróun við Háskólasetur Vestfjarða.

Eins og eðlilegt er um húsakost eins og þann sem er á Hrafnseyri er ljóst að stöðugt þarf að sinna ýmsum viðfangsefnum til viðhalds og endurbóta á staðnum, og liggur fyrir yfirlit yfir nokkur helstu verkefni sem brýnt er að sinna sem fyrst á því sviði. Er æskilegt að nokkrum þeirra verði lokið 2014, og að jafnframt verði gerðar áætlanir um með hvaða hætti önnur verkefni á þessum sviðum verði leyst á næstu árum.

Unnið hefur verið að undirbúningi starfseminnar árið 2014 og liggja fyrir drög að helstu verkefnum ársins, og fylgir skrá yfir fyrirhuguð verkefni með þessari ársskýrslu (sjá fylgiskjal).

Að lokum er rétt að benda á að æskilegt væri að sem fyrst yrði tekin ákvörðun af hálfu yfirvalda um með hvaða hætti Hrafnseyri eigi að starfa sem mennta- og menningarsetur í framtíðinni, og hvernig stjórnýslu málefna starfseminnar skuli háttað. Safn Jóns Sigurðssonar verður um ókomna framtíð kjarni starfseminnar og undirstaða þess sem fer fram á Hrafnseyri, en undanfarin ár hefur m.a. verið unnið við að koma upp sumarháskóla á staðnum í formi ráðstefnuhalds, námskeiða og vettvangsskóla þar sem sótt hefur verið til ýmissa sjóða innan og utan lands til að standa straum af kostnaði starfsseminnar. Kominn er tími til að setja þessari starfsemi formlegri skorður en verið hefur til þessa, t.d. í samstarfi við

eina eða fleiri háskólastofnanir, m.a. með það í huga að gera staðinn að viðurkenndu mennta- og menningarsetri. Hægt væri að hefja viðræður við stofnanir hér á svæðinu, eins og t.d. Háskólasetur Vestfjarða, Náttúrustofu Vestfjarða og Rannsóknarsetur Vestfjarða um þau málefni, sem og við prófessorsembætti Jóns Sigurðssonar við Háskóla Íslands, en samstarf Hrafnseyrar og prófessorsembættisins þarf að komast í formlegri farveg en verið hefur undanfarið ár.

Er vonast til að mennta- og menningarmálaráðuneyti taki vel í slíkar hugmyndir og stefni að því að gera Hrafnseyri að því menningarsetri sem sáemir fæðingarstað Jóns Sigurðssonar.

Hrafnseyri, 2. maí 2014,

Valdimar J. Halldórsson,
staðarhaldari

Fyrirhuguð verkefni 2014

Maí: Jarðsjáskoðun Hrafnsýrarlands

Í byrjun maí mun hópur fornleifafræðinga frá Bretlandi koma til Hrafnsýrar til að skanna landssvæðið kringum bæinn og nálæg svæði með jarðsjá. Verkefni þetta er unnið í samstarfi við fornleifadeild Náttúrustofu Vestfjarða.

Maí: Indverskur dans á Ísafirði

Fundir með sendiherra Indlands á Íslandi hafa m.a. leitt til þess að fyrirhuguð er heimsókn frægrar indverskrar danslistarkonu hingað til lands, en hún mun m.a. sækja Ísafjörð heim um miðjan maí og sýna indverskan dans.

- Verkefnið verður unnið í samstarfi við Menningarmiðstöðina Edinborg, Listaskóla Rögnvaldar Ólafssonar og Ísafjarðarbæ.

Júní: 17. júní hátíðarhöldin.

Íslenska lýðveldið 70 ára. Skipulag dagskrár verður með svipuðu sniði og árið 2013.

Júlí: Hópur nemenda frá Manitoba-háskóla kemur í heimsókn.

Hópurinn er á vegum Birnu Bjarnadóttur kennara við Manitoba-háskóla í Kanada og mun dvelja nokkra daga á Hrafnsýri við nám.

Ágúst: Safnanámskeið Sumarháskólans á Hrafnsýri 15. – 17. ágúst.

September: Sr. Ólafur á Söndum – í tali og tónum á Þingeyri 13. september

Ráðstefna helguð Sr. Ólafi á Söndum verður haldin á Þingeyri þann 13. september 2014. Ráðstefnan verður á vegum Safns Jóns Sigurðssonar á Hrafnsýri og prófessorsembættis Jóns Sigurðssonar við Háskóla Íslands í samvinnu við Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum, Þingeyrarkirkju, Íþróttafélagið Höfrung á Þingeyri, Skjalasafn Vestfjarða og Byggðasafn Vestfjarða.

Okt./nóv.: Mahatma Gandhi og Jón Sigurðsson: sjálfstæðishetjur Indverja og Íslendinga á 19. og 20. öld. Ritgerðarsamkeppni meðal framhaldsskólanema á Íslandi.

Þann 16. maí 2013 átti staðarhaldari fund með sendiherra Indlands á Íslandi og kynnti þá hugmynd að komið yrði á sambandi milli Hrafnsýrar og menntastofnanna á Indlandi, en undanfarin ár hafa indverskir fræðimenn innan ýmissa samfélagsgreina getið sér gott orð fyrir skrif sín í mikilsverð fræðirit í Evrópu, Norður-Ameríku og Asíu.

Indland er áhugavert samstarfsland fyrir Safn Jóns Sigurðssonar og aðra starfsemi á Hrafnsýri þar sem indverska þjóðin og hin íslenska hafa að sumu leyti hliðstæða sögu að segja úr sjálfstæðisbaráttu sinni, þótt þær séu að öðru leyti mjög ólíkar þjóðir; báðar urðu þær sjálfstæðar á 5. áratug síðustu aldar eftir að hafa verið nýlendur Evrópuþjóða um aldir, og báðar áttu þær sér sterka leiðtoga í baráttu sinni fyrir sjálfstæði, þá Jón Sigurðsson og

Mahatma Gandhi, sem börðust vopnlausri baráttu fyrir sjálfstæði þjóða sinna. Loks má geta þess að þegar staðarhaldari var við nám í mannfræði við Háskólan í Árósum, þá framkvæmdi hann vettvangsrannsókn sína á Suður-Indlandi, og þekkir því líf fólks í landinu mæta vel.

Á ofangreindum fundi kom fram mikill áhugi sendiherrans á sögu Jóns Sigurðssonar og baráttu Íslendinga fyrir sjálfstæði sínu. Ákveðið var að Hrafnseyri, Sendiráð Indlands á Íslandi og prófessorsembætti Jóns Sigurðssonar við Háskóla Íslands stæðu saman að ritgerðarsamkeppni meðal nemenda í framhaldsskólum á Íslandi, þar sem saga þeirra Jóns Sigurðssonar og Mahatma Gandhis yrði bornar saman og nemendum boðið að kanna hvað hafi verið líkt og ólíkt í baráttuaðferðum þeirra og markmiðum.

- Ákveðið er að keppnin fari fram haustið 2014.

Undirbúningur að námsbraut um byggðapróun við Háskólasetur Vestfjarða

Seint í ágúst sl. kom Ólafur B. Halldórsson, fíksali og eigandi Vestrahúsins á Ísafirði (sem m.a. hýsir Háskólasetur Vestfjarða og fleiri stofnanir) að máli við staðarhaldara Hrafnseyrar, og lét í ljós áhuga sinn á að styðja Háskólasetur Vestfjarða fjárhagslega í að koma á stofn námsbraut í samfélagsgreinum um byggðapróun og byggðastefnu við skólann. Að höfðu samráði við Ólaf hafði staðarhaldari þegar samband við Peter Weiss, forstöðumann Háskólasetursins og prófessor Guðmund Hálfðánarson Háskóla Íslands, og í framhaldi af því var haldin fundur með Ólafi Halldórssyni þann 6. september um málið. Auk Ólafs og undirritaðs voru á fundinum þeir Peter Weiss, prófessor Guðmundur Hálfðánarson og Aðalsteinn Óskarsson, framkvæmdastjóri Fjórðungssambands Vestfirðinga.

- Ákveðið var að vinna áfram að þessu verkefni og kynna það fyrir stjórn Háskólasetursins og fleiri stofnana, og verður það gert innan ársins 2014.